

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

**«Протидія корупції в органах державної влади та органах
місцевого самоврядування»**

студентки 3 курсу, групи ЗАПУА
спеціальності 281 «Публічне управління та
адміністрування»

Самойленко Дар'ї Тарасівни

Керівник: Заболотна Наталя Михайлівна
Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії:

_____ (_____)

Підпис

Прізвище та ініціали

_____ (_____)

Підпис

Прізвище та ініціали

_____ (_____)

Підпис

Прізвище та ініціали

Вінниця-2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОНЯТТЯ КОРУПЦІЇ	5
1.1 Історичний аспект появи корупції	5
1.2 Поняття корупції та її складові	8
Висновки до 1 розділу	12
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	13
2.1. Сутність корупції та її ознаки	13
2.2 Механізми запобігання та протидії корупції у ОДВ та ОМС	17
Висновки до 2 розділу	20
РОЗДІЛ 3. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ	21
3.1. Зарубіжний досвід запобігання та протидії корупції	21
3.2. Основні напрями удосконалення системи запобігання та протидії корупції в Україні	24
Висновки до 3 розділу	28
ВИСНОВКИ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	31

ВСТУП

Актуальність теми. До корупції належать злочинні діяння у сфері державного управління, політики та економіки, які полягають у використанні державними службовцями, політичними та громадськими діячами наданих їм прав і повноважень для реалізації вузькокорпоративних інтересів (кланів), а також особистого збагачення. Корупція сама по собі не є злочином. Складовими корупції можуть бути зловживання владою, надання спеціальних послуг, протекціонізм у просуванні окремих проектів, тіньове фінансування соціально-політичних проектів, кадрове лобіювання на основі особистої чи корпоративної лояльності, непрозоре кредитування, привілейований доступ до матеріальних та сировинних ресурсів. матеріальні ресурси та ін.

Загалом корупція (як, до речі, і тероризм) — це не класичний злочин, а передусім соціальне, політичне та економічне явище, що проявляється у специфічних злочинних діяннях, за які національне законодавство та міжнародне право передбачають кримінальну відповідальність. У стандартних випадках є чотири складові корупції: посадова чи політична фігура, яка з власних інтересів порушує чинні закони та нормативні акти державної установи, завдає шкоди інтересам громадськості та суспільній моралі або догоджає третій стороні. (їх формами можуть бути різні характеристики), що винагороджує державного чи політичного діяча матеріальними вигодами чи іншими вигодами в обмін на доступ до фінансових і матеріальних ресурсів і важелів влади.

Загалом корупція в сучасному світі становить серйозну загрозу державі, демократії, правам людини та соціальній справедливості. Вона гальмує економічний розвиток держави, загрожує розвитку демократичних інститутів і підриває моральні основи суспільства. Крім того, в умовах глобалізації корупція стає міжнародною проблемою, оскільки нелегальні корупційні відносини зачіпають інтереси та добробут населення більшості країн світу, що є досить актуальним.

Мета курсової роботи – дослідити та охарактеризувати протидію корупції в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

Відповідно до поставленої мети, необхідно вирішити ряд **завдань**:

- дослідити історичний аспект появи корупції;
- визначити поняття корупції та її складові;
- охарактеризувати сутність корупції та її ознаки;
- проаналізувати механізми запобігання та протидії корупції у ОДВ та ОМС;
- розглянути зарубіжний досвід запобігання та протидії корупції;
- запропонувати основні напрями удосконалення системи запобігання та протидії корупції в Україні.

Об’єкт дослідження – корупція в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

Предмет дослідження – протидія корупції в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

Методи дослідження: при написанні роботи були використані такі методи досліджень: теоретичні узагальнення і формування висновків, аналіз сучасного стану проблеми, наочне зображення теоретичних та практичних основ дослідження, логічного узагальнення.

Структура курсової роботи. Робота обумовлена метою та завданнями дослідження, структурно складається зі вступу 3 розділів та 6 підрозділів, загальний об’єм роботи 29 сторінок машинописного тексту.

ВИСНОВКИ

1. Встановлення історичних аспектів виникнення корупційних правопорушень є результатом процесу пізнання досліджуваного явища. Окреслені факти існування різноманітних проявів корупції від часів становлення перших проявів державності до наших днів дозволяють зробити певні висновки: явище корупції характеризується чіткою соціальною закономірністю, притаманною всім формам державне управління; в усі часи корупційні діяння сприймаються як соціальне зло, протидія якому закріплена правовими приписами; одноманітність суб'єктів правопорушень - представників влади; типовість корупційних правопорушень.

2. Корупцією є дії, вчинені особою, наділеною владою чи повноваженнями, з метою задоволення власних корисливих інтересів або інтересів інших осіб. Неправомірні чи неетичні дії посадової особи та їх спрямованість на задоволення особистих інтересів суттєво визначають, які дії підпадають під категорію корупції.

3. Корупція є негативним, динамічним, об'єктивно існуючим суспільним явищем, яке потребує постійного дослідження з метою створення нових механізмів її виявлення, запобігання та контролю та зміни існуючих. Вивчення природи корупції передбачає виявлення та аналіз її основних сутнісних характеристик. Для визнання характеризуваного явища (діяння) корупційним діянням мають бути всі істотні ознаки такого злочину. Тобто без наявності хоча б однієї істотної ознаки явище не може бути визнане корупцією.

4. Запобігання та протидія корупції в ОДВ та ОМС потребує комплексного підходу, який включає такі механізми: 1. Правові заходи: ефективна боротьба з корупцією починається з відповідного законодавства. Прийняття та імплементація законів, які передбачають суворе покарання за корупційні правопорушення, є основою для створення правової бази для боротьби з цим явищем. 2. Прозорість та доступ до інформації: забезпечення

широкого доступу до інформації про діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування сприяє виявленню та запобіганню корупції. 3. Кодекси етики та стандарти поведінки: Впровадження кодексів етики та стандартів поведінки державних службовців та політиків сприяє формуванню культури неприпустимості корупції. 4. Громадський контроль: залучення громадськості до моніторингу діяльності органів влади сприяє викриттю фактів корупції та забезпечує відкритість і підзвітність владних структур. Успішна боротьба з корупцією в ОДВ та ОМС потребує поєднання всіх цих механізмів у систему, яка забезпечує ефективне функціонування держави та високий рівень довіри громадян до владних структур.

5. Загалом можна виділити наступні шляхи успішної боротьби з корупцією, у тому числі у сфері надання державних послуг, розроблені світовою спільнотою: чіткі правила дій та етичні стандарти діяльності чиновників усіх рівнів, у тому числі у сфері надання державних послуг та відповідальність за них Травмування; Відкритість органів влади, прозорість та простежуваність процесів прийняття державних рішень, у тому числі у сфері надання державних послуг; ефективні механізми контролю громадянського суспільства за діяльністю державних органів; Свобода слова, свобода і незалежність ЗМІ.

6. Дослідження, проведене з метою обґрунтування теоретико-прикладних засад та виявлення проблемних аспектів удосконалення законодавства у сфері запобігання та протидії корупції в умовах євроінтеграційних процесів, дає підстави стверджувати, що національна система антикорупційного законодавства є достатньо слабкі та неспроможні своєчасно та ефективно виявляти, запобігати та протидіяти корупційним ризикам, що сприяє збільшенню рівня поширеності корупції та зниженню ефективності боротьби з цим деструктивним явищем. Показано, що вітчизняне законодавство у сфері запобігання та протидії корупції потребує вдосконалення. Це має бути зроблено через нормативно-правове забезпечення подальшої антикорупційної реформи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про запобігання корупції». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 49, ст.2056
2. Вінічук М. В. Корупція в Україні: проблеми оцінки та методи протидії у контексті зміцнення економічної безпеки держави. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 2. С. 20–35.
3. Волосевич І. Корупція в Україні 2020: розуміння, сприйняття, поширеність. *Національне агентство з питань запобігання корупції*. Київ, 2021. 28 с.
4. Васильєва О. І., Васильєва Н. В. Корупція – одна з найактуальніших проблем сучасності. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 6. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua>
5. Запобігання корупції : підручник за заг. ред. Б. М. Головкина. Харків : Право, 2019. 296 с.
6. Костенко Д. В. Поняття корупції, її сутнісні характеристики, основні підходи дослідження. *Державно-управлінські студії*. 2018. № 10. URL: <http://box5800.temp.domains>
7. Нонік В. В. Дослідження сутності та трактування поняття «корупція»: еволюційний аспект. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 3. С. 99–105.
8. Рудой К. М. Запобігання корупції як напрямок забезпечення міжнародної безпеки. *Правова держава*. 2015. № 19. С. 69–73.
9. Сокурєнко В. В. Корупція як зовнішня загроза Національній безпеці України. Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 9 груд. 2016 р.) / редкол.: В. В. Черней та ін. ; МВС України, Нац. акад. внутр. справ, Нац. акад. правових наук України, ГС «Центр запобігання та протидії корупції». Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. С. 103–105.

10. Скомаров О. В. Досвід Сінгапуру та Гонконгу щодо функціонування спеціальних антикорупційних органів та можливість його застосування в Україні. *Актуальні проблеми правознавства*. 2016. Вип. 4. С. 92-93.

11. Харазішвілі Ю. М. Системна безпека сталого розвитку: інструментарій, оцінки, резерви та стратегічні сценарії реалізації : монографія. Київ: НАН України, Інститут економіки промисловості, 2019. 304 с.

12. Черніков Д.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології як ефективний інструмент протидії корупції. *Молодий вчений*. 2018. № 11(2). С. 948-950.

13. Чередниченко О.Ю. Організаційно-економічний аспект використання досвіду створення та діяльності антикорупційних структур країн ЄС в роботі щодо запобігання та протидії корупції в Україні. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. Вип. 58. С. 239-247.

14. Юридичний словник-довідник за ред. Ю. С. Шемшученка. Київ, 1996. 696 с.

15. Kopytko M., Levkiv. H., Vinichuk M. Macroeconomic Security of Ukraine: Problematic Aspect of Research and Prospects. *Journal of Automation and Information Science*. 2018. Vol. 50. Issue 2. P. 62 – 70.

16. Losien M. Effective Prosecution of Corruption. *Asian Development Bank Series on Corruption in Asia*. Pekin, 2014. 218 p.

17. Blikhar V., Syrovackyi V., Vinichuk M., Kashchuk M. Institutional legal basis of Counteraction Corruption: Experience of the European Union and Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. Vol. 2 (43). P. 365 – 372.

18. Kopytko M., Podra O., Veresklyia M., Vinichuk M. Strategic Priorities for Combating Corruption under Conditions of Global Financial and Economic Challengers. *Problems of Infocommunications. Science and Technology: International ScientificPractical Conference (October, 8–11, 2019, Kyiv, Ukraine)*. 2019. IEEE. P. 465–470.